

Uomgængelig læsning for den, der vil forstå Bowies tekster

Publiceret 05/01/2021 i [Kultur/Bøger/Musik](#) af [Jan Eriksen](#)

BIOGRAFI // ANMELDELSE – ”’Hvordan være sig selv i en verden, der er overfladisk, forloren, forløjet, undertrykkende og flygtig, hvordan blive sig selv, hvordan finde sin egen normalitet?’ som forfatteren opridser dette almengyldige dilemma.” Forfatteren har klogelig fravalgt en kronologisk gennemgang af Bowies sangskat, skriver Jan Eriksen i sin anmeldelse af Jakob Brønnums nye biografi om David Bowie. I stedet går han tematisk til værks og det er klogt.

“Jeg var ung og single, og tibetansk buddhisme appellerede til mig på det tidspunkt. Jeg tænkte: 'der er frelse'. Det virkede ikke rigtig. Så bevægede jeg mig gennem Nietzsche, satanisme, kristendom og keramik og endte med at synge. Det har været en meget lang vej...”

Citatet, der stammer fra et Ellen DeGeneres talkshow (2004), skyldes David Bowie. Man kan næsten høre (selv)ironien i hans stemme.

Og det var sådan det blev; en meget lang rejse for den evigt søgende, eksistentiale rock-alkymist David Bowie, der døde 10. januar 2016. Han og især hans tekster er emnet for Jakob Brønnums nye bog *Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter*.

Bowie er en af få rockmusikere, hvis samlede værk hele vejen igennem er gennemsyret af eksistentiel åndelighed, som Brønnum grundigt og med rent ud sagt imponerende litterær og teologisk indsigt undersøger i sin bog.

Brønnum er blandt andet uddannet cand.theol. Han er redaktør på Præsteforeningens blad, medlem af redaktionen på POV International, har udgivet flere end 30 digtsamlinger, romaner, fagbøger med mere – herunder de to essays 'Verden ifølge U2' og 'Sange ved himlens port. Bob Dylans bibelske inspirationskilder'.

Som det fremgår af titlen på sidstnævnte er disse skrevet med nogenlunde samme mål for øje som denne nye bog.

Veldokumenteret tolkning

Præmissen for *Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter* er klar. Det er Brønnums veldokumenterede tolkning af rockmusikeren.

I det store billede lægger *Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter* nye alen til den almindelige Bowie-fans (hvis det begreb findes) viden om – og i forvejen enorme respekt for – David Bowie

Som læser kommer man indimellem til at diskutere med bogen. Sådan må det være, f.eks. når pegefingeren løftes. Jeg ser f.eks. ikke nogen større modsætning mellem på den ene side at spise vingummi i biografen (som i at flygte fra virkeligheden) og interessere sig for lidt større eksistentielle emner på den anden.

Jeg havde også gerne set George Harrison, der opmuntrede Bowie til at søge sine svar i buddhismen, nævnt i forbindelse med teksten til *Heathen*, der citerer *All Things Must Pass*.

Men i det store billede lægger *Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter* nye alen til den almindelige Bowie-fans (hvis det begreb findes) viden om – og i forvejen enorme respekt for – manden og kunstneren.

Lyt evt. til denne podcast, der er en hyldest til David Bowie:

Lad os tage et par eksempler.

Med udgangspunkt i *Changes* fra *Honky Dory* opridses dualiteten i hans musik.

Det er 'syng-med' popmusik med kommerciel appel som denne version af Bowies samtidige T. Rex og Slade. Samtidig er det en tekst, der med den store digters format udtrykker en "livsvisdom (...), som er usædvanlig. Det lykkes Bowie at lægge spor ud, der gør tilværelsens grundlæggende rammer synlige", som Brønnum skriver med henvisninger til både Dante og Heraklit.

Gennemgangen af *Changes* er bare et af bogens mange aha-momenter for mig, der hidtil har slået mig til tåls med en lidt diffus idé om, at sangen nok indrammer nødvendigheden i at turde 'face the strange', som Bowie synger. Tiden bevæger sig alligevel ubønhørligt mod det uundgåelige.

Fremmedgørelse a go-go

Et andet sådant moment er Brønnums deduktion af *Life on Mars*, der viser sig delvis at være inspireret af Beatles' *A Day in the Life* og *She's Leaving Home*, begge fra *Sgt. Pepper*-albummet. Det er en sang om en reflekterende ung kvindes gryende tidstypiske post-60'er-opgør med normaliteten – sendt i biografen, som hun er, af sin far, muligvis så han og mor kan knalde i fred og ro. Det er fremmedgørelse a go-go.

"Hvordan være sig selv i en verden, der er overfladisk, forloren, forløjet, undertrykkende, og flygtig, hvordan blive sig selv, hvordan finde sin egen normalitet?" som forfatteren opridser dette almengyldige dilemma.

Den unge kvinde er bare en af Bowies mange moderne helte, der eftertragter et liv på egne præmisser. Modsat den klassiske helt, der drager ud for at redde hele verden. I den kontekst kommer vi naturligvis ikke uden om en veloplagt gennemgang af mesterværket *Heroes*.

Hvad er det eneste alternativ til Ziggys og andres afsøgning af den totale individualistiske frihed? Svaret er den totalitære tankegang, hvor alt er lagt til rette på forhånd. Det

er udtryk for en kunstners religiøst-filosofiske søgen nærmere end et knæfald for nazismen

Forfatteren har klogelig fravalgt en kronologisk gennemgang af Bowies sangskat. I stedet går han tematisk til værks. Vi møder naturligt Andy Warhol, hvis tanker om og arbejde med kunst og kommercialisme inspirerede den unge David Jones.

Vi møder Bowies karakterer som f.eks. Ziggy Stardust og Den Tynde Hvide Hertug. Forstår, at hans eksistentielle rummand – og i det hele taget den store post-månelandings-fascination af rummet – øjensynlig forudsætter den senere forgabelse i det fascistiske magtmenneske omkring *Station to Station* (1976).

For hvad er det eneste alternativ til Ziggys og andres afsøgning af den totale individualistiske frihed? Svaret er den totalitære tankegang, hvor alt er lagt til rette på forhånd. Det er udtryk for en kunstners religiøst-filosofiske søgen nærmere end et knæfald for nazismen, som man allerede så det i okkulte, metaforiske fragmenter på *Quicksand* (1971), hvor Himmler og en tarotkort-magiker ved navn Aleister Crowley optræder på linje med Greta Garbo og Churchill.

China Girl

“I’ll give you men who want to rule the world”, som Bowie synger i *China Girl*, der blev skrevet i hans Hertug-periode og første gang sunget af Iggy Pop på *The Idiot*. (1977)

Sangen blev for alvor et hit på *Let’s Dance*-albummet, der med overfladiskhedens eget sprog taler mod overfladiskhedens nu-kultur, som Bowie tog stadig større afstand fra.

Eller som Guardian-journalisten Thomas Andreis kækt har formuleret det: “(China Girl, red.) afspejler Bowies geni i ét stykke musik: at opnå at få en sang beundret af hash-rygende Dostojevskij-læsende purister og samtidig være et dansehit for flere generationer.”

Jakob Brønnum trækker på et stort katalog af kilder. Som for eksempel Nietzsche, biblen, Oscar Wilde, Kahlil Gilbran, Hanif Kureishi, R. D. Laing, diverse buddhistiske skrifter – og Disney. Bogen fænger især med sine mange dokumentationer af Bowies inspiration fra evangelisterne

Måske handler sangen om et andet emne, der optog Bowie: seksualitetens totale ophævelse af egoet. Måske er det som ofte hævdet en form for selvkritisk kulturkritik af den hvide mands hærgen i Østen. (Sangen siges at være inspireret af et af Iggy Pops forhold).

Jakob Brønnum trækker på et stort katalog af kilder. Som for eksempel Nietzsche, biblen, Oscar Wilde, Kahlil Gibran, Hanif Kureishi, R. D. Laing, diverse buddhistiske skrifter – og Disney.

Bogen fanger især med sine mange dokumentationer af Bowies inspiration fra evangelisterne.

Helt frem til den både rystende og medrivende svanesang *Blackstar*, hvorfra den sidste David Bowie-karakter Lazarus kendes fra både Johannes- og Lukas-evangeliet.

Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter kan være lidt tung at komme igennem. Mange filosofiske faner er foldet ud. Men det er det værd. Den er uomgængelig læsning for den, der vil forstå kunstnerens tekstunivers i dybden.

Denne anmeldelse har tidligere været bragt på POV International i november 2018

[LÆS FLERE ARTIKLER OG ANMELDELSER AF JAN ERIKSEN HER](#)

Jakob Brønnum, Bowie – rockmusikeren som eksistensdigter

Forlaget Eksistensen

238 sider, 218 kr.

Er udkommet.

Pressefoto.

- JAN ERIKSEN
- SENESTE ARTIKLER

Jan Eriksen (f. 1958) er oprindelig uddannet bibliotekar, men har arbejdet som journalist og redaktør siden midten af 80'erne. Først på det dengang nystartede Gaffa, hvor han var redaktør i 1986-88.

Fra 1988 til '94 var han drivkraften bag etableringen af ungdomsmagasinet Chili. Siden har han arbejdet på BT i flere funktioner senest som musikredaktør og kulturredaktør på BTMX.

Eriksen har igennem årene især skrevet om musik, men også film, teater, musicals, tv, Melodi Grand Prix, revy og stand up-comedy. Han har desuden udgivet, redigeret og fungeret som konsulent på flere bøger, både fagbøger og romaner, senest krimien 'Alt det, som ingen ser' (People's Press, 2017).

Spørger man ham om højdepunktet i hans karriere, vil svaret til enhver tid lyde: 'At have

opfundet navnet 'Kryddersildene' om Spice Girls.' Hvis du vil bidrage til Jans løn på POV kan du donere til hans Mobile Pay: 22 64 82 35